

Bruselj, 28. maj 2021
(OR. en)

9138/21

RECH 267
COMPET 424
EDUC 215
SOC 352
EMPL 261

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	28. maj 2021
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	9009/21
Zadeva:	Poglobitev evropskega raziskovalnega prostora: zagotavljanje privlačne in trajnostne poklicne poti in delovnih pogojev za raziskovalce ter uresničevanje kroženja možganov – sklepi Sveta (sprejeti 28. 5. 2021)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o poglobitvi evropskega raziskovalnega prostora: zagotavljanje privlačne in trajnostne poklicne poti in delovnih pogojev za raziskovalce ter uresničevanje kroženja možganov, ki jih je Svet sprejel na 3797. seji 28. maja 2021.

Sklepi Sveta –

„Poglobitev evropskega raziskovalnega prostora: zagotavljanje privlačne in trajnostne poklicne poti in delovnih pogojev za raziskovalce ter uresničevanje kroženja možganov“

SVET EVROPSKE UNIJE

OB SKLICEVANJU NA:

- resolucijo Sveta iz junija 2000¹ o vzpostavitvi Evropskega prostora za raziskave in inovacije, v kateri je poseben poudarek na človeških virih ter privlačnosti znanstvenih in tehnoloških poklicev;
- resolucijo Sveta z dne 10. novembra 2003 o poklicu in poklicni poti raziskovalcev v Evropskem raziskovalnem prostoru, v kateri so bile države članice in Komisija pozvane, naj si med drugim izmenjujejo in razvijajo sisteme vrednotenja in ocenjevanja ter izboljšujejo delovne pogoje za raziskovalce in spodbujajo medsektorsko mobilnost raziskovalcev, Komisija pa je bila pozvana tudi, naj redno poroča²;
- sklepe Sveta z dne 18. aprila 2005 o krepitvi človeških virov na področju znanosti in tehnologije v evropskem raziskovalnem prostoru³;
- sklepe Evropskega sveta z dne 13. in 14. marca 2008, v katerih so bile države članice in Evropska unija pozvane, naj odpravijo ovire za prosti pretok znanja tako, da uvedejo „peto svoboščino“, utemeljeno zlasti na tem, da se raziskovalcem zagotovi bolj odprt in konkurenčnejši trg dela, ki bo nudil boljše poklicne možnosti ter bo preglednejši in bolj prilagojen potrebam družin;
- sklepe Sveta z dne 30. maja 2008, naslovljene „Sklepi Sveta o družini prijaznih znanstvenih karierah: k integriranemu modelu“, v katerih je bilo opozorjeno na ključno vlogo politike na področju raziskav in tehnološkega razvoja za Evropo v okviru lizbonske strategije, poudarjena sta bila pomen vloge žensk v znanosti in tehnologiji ter razvijanje boljših uravnoteženih pogojev med poklicnim in zasebnim življenjem, pa tudi to, da bi postale znanstvene poklicne poti boljše združljive z družinskim življenjem⁴;

¹ UL C 205, 19.7.2000, str. 1.

² UL C 282, 25.11.2003.

³ Dok. 8194/05.

⁴ Dok. 10212/08.

- sklepe Sveta z dne 26. septembra 2008 z naslovom „Boljše poklicne možnosti in večja mobilnost: evropsko partnerstvo za raziskovalce“, v katerih sta bili poudarjeni potreba po ohranjanju ravnotežja med odprtjem na evropski ravni in avtonomijo institucij, krepitvi načel in vrednot Evropske listine za raziskovalce in kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev⁵ (v nadaljnjem besedilu: listina in kodeks) ter potreba po spremljanju napredka na nacionalni ravni in ravni EU⁶;
- poročilo ministrov Biltgena (LU) in Gaga (PT) z dne 18. maja 2009 o evropskem partnerstvu za povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicnih poti in tehnološkega razvoja ter pogojev za mobilnost raziskovalcev v Evropi⁷, v katerem so predlagane raznolike raziskovalne poklicne poti, dvojne poklicne poti, družinske razmere in prožna varnost ter je bilo pozvano k sinergijam z drugimi sestavami Sveta;
- sklepe Sveta z dne 2. marca 2010 o mobilnosti in poklicnih možnostih evropskih raziskovalcev⁸ ter sklepe Sveta z dne 1. decembra 2015 o raziskovalni integriteti⁹ in o spodbujanju enakosti spolov¹⁰;
- resolucijo Evropskega parlamenta iz aprila 2010¹¹ o boljši poklicni poti in večji mobilnosti, v kateri je bilo zlasti pozvano k enotnemu evropskemu poklicnemu modelu in k ustanovitvi evropskega pokojninskega sklada, države članice pa so bile pozvane, naj omogočijo, da bo vrnitev v domače institucije privlačnejša za raziskovalce;
- sklepe Evropskega sveta iz februarja 2011¹², v katerih je bilo poudarjeno, da Evropa potrebuje enoten raziskovalni prostor, da bi pritegnila nadarjene posameznike in naložbe, ter pozvano k vzpostavitvi pristnega enotnega trga znanja, raziskav in naložb;
- sklepe Sveta z dne 28. in 29. novembra 2011 o posodobitvi visokega šolstva, v katerih so zahtevani odprti in pregledni postopki zaposlovanja ter evropski okvir za raziskovalne poklicne poti;

⁵ 2005/251/ES z dne 11. marca 2005.

⁶ Dok. 13671/08, dok. 7652/1/08 REV1.

⁷ Dok. 10003/09.

⁸ Dok. 6833/10.

⁹ Dok. 14853/15.

¹⁰ Dok. 14846/15.

¹¹ 2010/C 87 E/20.

¹² Dok. EUCO 2/11.

- sklepe Sveta z dne 29. maja 2015¹³ o načrtu za evropski raziskovalni prostor 2015–2020, v katerem sta med drugim izpostavljeni vloga človeškega kapitala pri doseganju napredka evropskega raziskovalnega prostora ter potreba po okrepitvi celovitih strategij na področju človeških virov in položaja mladih raziskovalcev z zagotavljanjem privlačnih poklicnih poti;
- sklepe Sveta z dne 27. maja 2016¹⁴ o prehodu na sistem odprte znanosti;
- sklepe Sveta iz novembra 2016¹⁵ o ukrepih za podporo raziskovalcem na začetku poklicne poti in povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicnih poti, ki povezujejo poklicne poti s programom znanj in spretnosti, v njih pa je Komisija pozvana, naj zlasti razvije postopke spremljanja za merjenje tokov mobilnosti raziskovalcev v Evropski uniji (EU) in s tretjimi državami;
- priporočilo Komisije (EU) 2018/790 z dne 25. aprila 2018 o dostopu do znanstvenih informacij in njihovem arhiviranju, v katerem so države članice zlasti pozvane, naj določijo in izvajajo jasne politike za prilagoditev, kar zadeva znanstvene informacije, sisteme zaposlovanja in ocenjevanja poklicne poti raziskovalcev, sisteme ocenjevanja za dodeljevanje raziskovalnih štipendij raziskovalcem ter sisteme ocenjevanja za raziskovalne ustanove;
- sklepe Sveta z dne 30. novembra 2018¹⁶ o upravljanju evropskega raziskovalnega prostora, v katerih so bili poudarjeni pomen razvoja trga dela za raziskovalce v Evropi, ki povezuje odprto znanost z mehanizmi nagrajevanja in ocenjevanja, pa tudi razvoj znanj in spretnosti ter sheme za raziskovalce, pozvano pa je bilo k boljšim sinergijam z evropskim visokošolskim prostorom;
- mnenje o prihodnosti evropskega raziskovalnega prostora, ki ga je sprejel Odbor za evropski raziskovalni prostor in inovacije (ERAC) 17. decembra 2019¹⁷ in v katerem so predstavljeni glavni elementi „novega evropskega raziskovalnega prostora“;
- bratislavsko izjavo o mladih raziskovalcih iz leta 2016, v kateri je izražena potreba po zagotavljanju boljših raziskovalnih poklicnih poti, in zagrebški poziv k ukrepanju na področju kroženja možganov iz leta 2020, ki povezuje izboljšanje poklicne poti raziskovalcev s potrebo po učinkovitejših nacionalnih/lokalnih raziskovalnih ekosistemih, da bi prispevali k bolj uravnoteženemu kroženju možganov;

¹³ Dok. 9351/15.

¹⁴ Dok. 9526/16.

¹⁵ Dok. 15013/16.

¹⁶ Dok. 14989/18.

¹⁷ Dok. ERAC 1201/20.

- program znanj in spretnosti za Evropo, ki ga je Komisija sprejela 30. junija 2020 in v katerem je pozvano k razvoju evropskega okvira kompetenc za raziskovalce, ki bo podpiral razvoj sklopa osnovnih znanj in spretnosti za raziskovalce, taksonomij spretnosti in s tem povezanega usposabljanja v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic;
- sporočilo Komisije z dne 30. septembra 2020¹⁸ o „novem evropskem raziskovalnem prostoru za raziskave in inovacije“;
- sklepe Sveta z dne 1. decembra 2020¹⁹ o novem evropskem raziskovalnem prostoru, v katerih je bilo portugalsko predsedstvo pozvano, naj v sodelovanju s Komisijo nadalje razvija temo raziskovalnih poklicnih poti, poudarjena pa je bila tudi potreba po močnejših sinergijah med evropskim raziskovalnim prostorom in elementi evropskega izobraževalnega prostora, povezanimi z visokošolskim izobraževanjem;
- evropski steber socialnih pravic, v katerem je evropski raziskovalni prostor izpostavljen kot temelj za konkurenčnost in trajnost Evrope ter izkoriščanje priložnosti prek inovacij, in s tem povezano priporočilo Sveta o socialni zaščiti²⁰, ki države članice spodbuja k izboljšanju dostopa do socialne zaščite za vse.

I. Uvod

1. PRIZNAVA, da so raziskovalci ter drugo osebje na področju raziskav in razvoja v javnem in zasebnem sektorju v središču sistemov raziskav in inovacij ter da je cilj evropskega raziskovalnega prostora, ustanovljenega s členom 179 Pogodbe o delovanju Evropske unije, oblikovanje notranjega trga za raziskave s prostim pretokom raziskovalcev, znanja in tehnologije, da se zagotovijo proizvodnja, razširjanje in inovacije visokokakovostnega znanja, ter IZPOSTAVLJA, da izzivi kljub dosedanjemu napredku še vedno ostajajo in da je potrebno bolj usklajeno ukrepanje.

¹⁸ Dok. 11400/20 + ADD1.

¹⁹ Dok. 13567/20.

²⁰ Priporočilo Sveta 2019/C 387/01 z dne 8. novembra 2019.

2. Z namenom izvajanja politične agende evropskega raziskovalnega prostora in ob upoštevanju načrta za evropski raziskovalni prostor, ki ga je določila Komisija, zlasti z vidika prednostne naloge „poglobitev evropskega raziskovalnega prostora“, UGOTAVLJA, da je treba zagotoviti ustrezne okvirne pogoje za raziskovalne poklicne poti, vključno z usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja²¹, ter zaposljivostjo in dostopom do socialne zaščite za vse²².
3. OPOZARJA, da je povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicnih poti po vsej Uniji bistven element „novega evropskega raziskovalnega prostora“, saj ustvarja vključujoče in podporne delovne in zaposlitvene pogoje, vključno z vseživljenjskim učenjem, za bolj trajnostne in privlačnejše poklicne poti raziskovalcev, posledično pa tudi za privabljanje najboljših talentov brez kakršne koli pristranskosti ter zadržanje odličnih raziskovalcev iz Evrope in tujine.
4. POZDRAVLJA predloge Komisije iz sporočila o evropskem raziskovalnem prostoru za nabor podpornih ukrepov za okrepitev raziskovalnih poklicnih poti in drugih sorodnih ukrepov, kot so ukrepi v zvezi z odprto znanostjo, vključenostjo in dostopom do odličnosti (npr. EURAXESS in olajševanje kroženja možganov).
5. MENI, da raziskovalne poklicne poti presegajo politike raziskav in inovacij, saj spodbujajo druge javne politike, kot so politika zaposlovanja, socialna politika in politika izobraževanja, ter priznavajo možnosti za sinergije in horizontalno usklajevanje; POUDARJA pomen nacionalne, regionalne in sektorske razsežnosti ter ohranjanja avtonomije organizacij.
6. POUDARJA, da čezmejno in medsektorsko sodelovanje, odprtost, izmenjava, pošteno zaposlovanje, konkurenca in ustvarjanje vrednosti na podlagi znanja, podprtega z dejavnostmi na področju raziskav in inovacij, prispevajo k razvoju trajnostnih in privlačnih raziskovalnih poklicnih poti.
7. IZPOSTAVLJA, da evropski raziskovalni prostor uspešno spodbuja mobilnost raziskovalcev, odpravlja ovire za kroženje in poklicni razvoj, med drugim z listino in kodeksom ter njunimi izvedbenimi mehanizmi, vključno s strategijo človeških virov za raziskovalce in EURAXESS, ukrepi Marie Skłodowske-Curie, evropskim sodelovanjem v znanosti in tehnologiji (COST) ter ukrepi za razširitev; kljub napredku pa so zaradi evropske in mednarodne razsežnosti raziskovalnih poklicnih poti še vedno potrebna nadaljnja skupna prizadevanja in zaveze držav članic in Unije.

²¹ Direktiva (EU) 2019/1158 z dne 20. junija 2019.

²² Priporočilo Sveta 2019/C 387/01 z dne 8. novembra 2019.

II. Mobilnost, kroženje možganov ter raziskovalni in inovacijski sistemi

8. OPOZARJA, da je geografska, medsektorska in interdisciplinarna mobilnost raziskovalcev ter drugega osebja na področju raziskav in razvoja temeljna razsežnost „novega evropskega raziskovalnega prostora“ ter da bi si morale Unija in države članice prizadevati za kroženje možganov, da bi se odzvali na problem neuravnoteženega pretoka raziskovalcev; PRIZNAVA, da je kroženje možganov odvisno od ustreznih okvirnih pogojev, interoperabilnih in privlačnih raziskovalnih poklicnih poti ter splošne kakovosti in privlačnosti raziskovalnega sistema; SPODBUJA države članice, naj izboljšajo kakovost raziskovalnih in inovacijskih sistemov z ustreznimi okvirnimi pogoji, vključno z zadostnimi naložbami v raziskave in inovacije ter izvajanjem reform, če je to potrebno.
9. PRIZNAVA, da so učinki mobilnosti na razvoj raziskovalnih poklicnih poti zelo pomembni v zgodnjih fazah poklicnih poti, saj je bolj verjetno, da bodo raziskovalci v tem obdobju iskali primerna delovna mesta, mentorstvo, napredovanje na svoji poklicni poti, boljše plačilne pogoje in pogoje zaposlitve, dobro počutje in usklajevanje poklicnega življenja, pa tudi kakovost raziskovalnih ekosistemov.
10. POUDARJA, da sta pošteno zaposlovanje in tekmovanje za talente med institucijami in sistemi bistvena elementa za povečanje privlačnosti raziskovalnih sistemov; IZPOSTAVLJA, da je treba vlagati v nacionalne in lokalne raziskovalne sisteme ter ustvariti ustrezne in pravične delovne pogoje za poklicni razvoj, da bi odpravili pomemben dejavnik, ki povzroča neravnovesja v tokovih na notranjem trgu in zunaj njega.
11. POUDARJA, da je treba neenakomerne tokove raziskovalcev in kroženje možganov [...] obravnavati ne le na nacionalni ravni, temveč tudi na evropski ravni, in sicer s političnimi ukrepi in instrumenti, pri čemer so potrebni primerljivi podatki iz različnih držav; POZIVA Komisijo, naj razvije instrumente in ukrepe za doseg tega cilja, kot so vozlišča evropskega raziskovalnega prostora in pobuda ERA4You, ukrepi za širitev ter podporni instrumenti za oblikovanje in izvajanje reform v okviru nacionalnih sistemov raziskav in inovacij, tudi s podporo instrumenta za podporo politikam v okviru programa Obzorje.

12. IZPOSTAVLJA pomen spodbujevalnih shem za spodbujanje mobilnosti in poklicnega razvoja na evropski ravni (ERASMUS+, ukrepi Marie Skłodowske-Curie, Evropski raziskovalni svet, COST) ter nacionalnih programov vračanja in vključevanja; v zvezi s tem Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE izid študije o podpornih ukrepih za raziskovalce pri vrnitvi v njihovo državo izvora znotraj Unije in v Unijo, ki je predvidena v programu Obzorje Evropa in je lahko koristno orodje, če je ustrezno in upravičeno, za posodobitev ali okrepitev programov in sistemov raziskovalnega usposabljanja ter za povečanje privlačnosti institucij po vsem svetu.

III. Odprt trg dela za raziskovalce

13. POUDARJA, da je ena od prednostnih nalog načrta za evropski raziskovalni prostor 2015–2020 – „Odprt trg dela za raziskovalce“ (prednostna naloga evropskega raziskovalnega prostora 3) povečanje mobilnosti raziskovalcev v Evropi z odprtostjo zaposlovanja, da se doseže dobro delujoč trg dela za raziskovalce; Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE njegovo ocenjevanje, vključno z morebitnimi priporočili in ukrepi.
14. OPOZARJA na vse večji trend v smeri negotove zaposlitve v akademskih krogih, izgube talentov in zmanjšanja varnosti zaposlitve v številnih državah, ki se je zaradi pandemije COVID-19 še poslabšal; UGOTAVLJA, da pomanjkljivo ravnoesje med institucionalnim in projektnim financiranjem vodi do kratkoročnih, projektno zasnovanih pogodb, ki raziskovalcem ne zagotavljajo dolgoročne perspektive, kar dokazuje dejstvo, da na začetku poklicne poti v akademskih krogih prevladujejočasne pogodbe na podlagi nepovratnih sredstev; PRIZNAVA, da je število akademskih položajev omejeno in da je za raziskovalce vse bolj verjetno, da bodo našli zaposlitev zunaj akademskih krogov ali da bodo dobili stalno delovno mesto v akademskih krogih šele v poznejši fazi poklicne poti, ter POZIVA države članice in Komisijo k ustreznim instrumentom in orodjem za spodbujanje privlačnih delovnih pogojev znotraj in zunaj akademskih krogov.
15. PRIZNAVA, da obstajajo številne ovire, s katerimi se srečujejo raziskovalci na začetku poklicne poti tako v akademskih krogih kot zunaj njih, pri čemer ni dovolj ustreznih mehanizmov za usmerjanje in vključenosti drugih sektorjev v njihove sisteme usposabljanja in poklicnega razvoja, kar lahko povzroča neskladje med ponudbo znanj in spretnosti ter razpoložljivimi delovnimi mesti na trgu dela; POUDARJA, da se raziskovalke na začetku poklicne poti soočajo z dodatnimi posebnimi ovirami.

16. IZPOSTAVLJA, da je neskladje v znanju in spretnostih, ugotovljeno na trgih dela v številnih državah, posledica dejstva, da se doktorsko usposabljanje običajno osredotoča na poklicno pot na področju akademskih raziskav, raziskovalna znanja in spretnosti ter standardne akademske spodbude, kar ne zagotavlja pravih prečnih znanj in spretnosti za prehajanje talentov v druge sektorje, katerih absorpcijska sposobnost za akademske profile je omejena; POUDARJA, da je treba podpirati poklicni razvoj in svetovalne storitve, vključno s svetovanjem glede izbire poklicne poti na vseh stopnjah poklicne poti, in SPODBUJA k večji vlogi zbiranja podatkov o znanjih in spretnostih pri oblikovanju političnih odločitev in premislekov o raziskovalcih in raziskovalnih poklicnih poteh v okviru oblikovanja nacionalnih ukrepov ali strategij na tem področju ter POUDARJA, da doktorsko usposabljanje v sodelovanju z zasebnim sektorjem prispeva k premostitvi razlik v kulturi in spodbujanju potrebnih raziskovalnih znanj in spretnosti zunaj akademskih krogov, s čimer se spodbuja zaposljivost.
17. V zvezi s tem POUDARJA pomen izpopolnjevanja in prekvalificiranja ter prečnih znanj in spretnosti, zlasti digitalnih znanj in spretnosti, ter POZIVA Komisijo, naj spodbuja pobude v sinergiji s paktom za znanja in spretnosti, da bi z združevanjem javnih in zasebnih deležnikov čim bolj povečali učinek naložb v znanja in spretnosti.
18. IZPOSTAVLJA potrebo po razširitvi programov doktorskega usposabljanja, ki temeljijo na primeru doktorskih mrež ukrepov Marie Skłodowske-Curie, poleg akademskega usposabljanja, vključno s prenosljivimi znanji in spretnostmi, ki so koristni za druge sektorje, in vključevanju drugih sektorjev v sisteme usposabljanja za raziskovalce na začetku poklicne poti vse od začetka, da bi izboljšali usklajevanje z zahtevami po znanjih in spretnostih zunaj akademskega sektorja; v zvezi s tem PRIZNAVA pomen ukrepov politike, ki spodbujajo širši dostop do usposabljanja in instrumentov za poklicni razvoj, pa tudi, po potrebi, spodbujanja ustvarjanja vrednosti na podlagi znanja, podjetništva in podpore za ustanavljanje zagonskih podjetij, in POZIVA Komisijo, naj preuči te možnosti pri zasnovi pobude ERA4You na podlagi najboljših praks držav članic.
19. UGOTAVLJA, da so različni dejavniki, ki vplivajo na neenakomeren pretok raziskovalcev, med drugim ravni prejemkov, pokojnine, socialna varnost in drugi pogoji zaposlovanja, ki so v veliki meri opredeljeni na nacionalni, regionalni ali institucionalni ravni.

20. JE SEZNANJEN z različnimi in bistvenimi vlogami, ki jih imajo visoko usposobljeni talenti v uspešnih raziskovalnih in inovacijskih sistemih v celotnem evropskem raziskovalnem prostoru, kot so med drugim upravljavci podatkov, upravljavci raziskovalne (e-)infrastrukture, pospeševalci raziskav, posredniki znanja ter upravljavci in koordinatorji inovacij in prenosa tehnologije; UGOTAVLJA, da je treba te vloge priznati in podpirati z instrumenti za usposabljanje in poklicni razvoj, da bi kar najbolje izkoristili zaposlitvene možnosti, ter POZIVA države članice in Komisijo, naj oblikujejo ukrepe v podporo diverzifikaciji raziskovalnih poklicev in večvrstnim poklicnim potem.

IV. Privlačen evropski okvir za raziskovalne poklicne poti

21. UGOTAVLJA, da je evropski prožen okvir za raziskovalne poklicne poti bistven za ustvarjanje pogojev za ohranitev in privabljanje talentov v Evropo, kar bo olajšalo interoperabilnost, primerljivost, prekinitve poklicne poti in mobilnost; POZDRAVLJA tehnično delo, ki ga je Komisija opravila pri posodobitvi klasifikacije ESCO²³ v letu 2021, in razvoj evropskega okvira kompetenc za raziskovalce, da bi se ta poklic lahko priznal na evropski ravni; JE SEZNANJEN tudi z delom, ki ga je treba opraviti v zvezi z mrežo EURES²⁴, in POZIVA Komisijo, naj razvije taksonomijo znanj in spretnosti za raziskovalce²⁵, da bi omogočila statistično spremljanje kroženja možganov in v skladu s tem razpravljala z državami članicami o nizu kazalnikov ter predlagala program usposabljanja za spodbujanje nacionalnega strokovnega znanja.
22. PRIZNAVA, da bodo usklajene globalne, evropske in nacionalne ravni taksonomije olajšale interoperabilnost med poklicnimi potmi v različnih sektorjih in medsektorsko mobilnost ob polnem spoštovanju avtonomije univerz, raziskovalnih organizacij in podjetij.

²³ ESCO: *European Skills, Competences, Qualifications and Occupations* (Evropska znanja in spretnosti, kompetence, kvalifikacije ter poklici).

²⁴ Uredba (EU) 2016/589 z dne 13. aprila 2016 o evropski mreži služb za zaposlovanje (EURES), dostopu delavcev do storitev na področju mobilnosti in nadaljnjem povezovanju trgov dela

²⁵ Dok. 9349/20.

23. POUDARJA, da sedanje prakse nagrajevanja in ocenjevanja v veliki meri temeljijo na bibliometriji in ne na tem, kaj raziskovalci zagotavljajo in kako (odličnost in učinek), ter da bi se morale razvijati v smeri bolj kvalitativnega ocenjevanja, ki bi lahko vplivalo na diverzifikacijo raziskovalnih poklicnih poti, ob upoštevanju odprtega sodelovanja ter izmenjave znanja in podatkov, vrednotenja raziskav, medsektorskih vidikov in po potrebi družbene vključenosti; IZPOSTAVLJA, da je treba razmisliti o merjenju kakovosti, ki bo bolj temeljilo na talentih in upoštevalo raznolikost ter presegalo merila za objavljane in citiranje, pa tudi upoštevalo odličnost raziskav, poučevanje ter znanja in spretnosti, učinek, storitve za družbo (npr. oskrba bolnikov), prakse odprte znanosti, timsko znanost, mobilnost, upravljske in vodstvene sposobnosti, podjetništvo in sodelovanje z industrijo; JE SEZNANJEN z izkušnjami in reformami v državah članicah ter raziskovalnih organizacijah in univerzah, pri katerih je potreben evropski pristop k ocenjevanju talentov raziskovalcev; POZDRAVLJA trenutno posvetovanje Komisije o reformi ocenjevanja raziskav med oblikovalci politike (na ravni EU in držav članic), financerji raziskav, izvajalci raziskav in drugimi deležniki.
24. UGOTAVLJA, da se revizija področja uporabe, ki jo obravnavata listina in kodeks, izvaja v skupinah, povezanih z evropskim raziskovalnim prostorom, in v Komisiji v soustvarjanju z deležniki, ter RAZMIŠLJA o analizi nadaljnjega razvoja v enotni okvir s celovitejšim pristopom, v okviru katerega bodo obravnavani vsi izzivi, ki presegajo vrednote in načela, njegova osredotočenost pa bo razširjena na sektorje, ki presegajo akademske kroge; IZPOSTAVLJA, da bi morala prenovljena listina in kodeks zagotavljati smernice za nadaljnje izboljšave sistemov zaposlovanja, izbora, nagrajevanja in ocenjevanja raziskovalcev po vsej Evropi; v zvezi s tem POZIVA Komisijo, naj analizira najboljše prakse na nacionalni ravni in do leta 2022 predstavi predloge, med drugim za sisteme pogojne redne zaposlitve, ocenjevanje raziskav, diverzifikacijo poklicnih poti, usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, spodbude za zaposlovanje raziskovalcev na začetku poklicne poti in obravnavo enakosti spolov, interoperabilnost z industrijo ter izboljšanje upravljanja in storitev EURAXESS.

25. POZDRAVLJA reformo in razširitev mreže, storitev in portalov EURAXESS v smeri platforme za upravljanje talentov s povezavami z EURES in EUROPASS ter drugimi nadnacionalnimi mrežami, zlasti s širjenjem nacionalnih kontaktnih točk, povezovanjem raziskovalcev in institucij ter pomočjo pri absorpciji talentov v državah in regijah ob nadaljnjem zagotavljanju brežhibnih kakovostnih storitev v celotni mreži; POZIVA Komisijo in države članice, naj sooblikujejo in sorazvijajo naslednjo fazo programa EURAXESS v smeri platforme evropskega raziskovalnega prostora za talente.
26. POUDARJA pomen ohranjanja in krepitev svobode v okviru znanstvenih raziskav in raziskovalnih poklicnih poti; JE SEZNANJEN z dejstvom, da so raziskovalci vedno bolj izpostavljeni grožnjam in sovraštvu, ko sodelujejo v razpravah, si izmenjujejo rezultate in prispevajo k napredku na področju znanja; IZPOSTAVLJA, da morajo države članice, raziskovalne organizacije in visokošolske ustanove obravnavati ta problem.

V. Zagotavljanje boljših delovnih pogojev in prijaznosti do družine v okviru raziskovalnih poklicnih poti

27. PRIZNAVA, da se poklicne poti raziskovalcev običajno ne razvijajo v okviru enega sektorja ali države in da imajo mobilni raziskovalci običajno več raziskovalnih poklicnih poti, medtem ko njihovi prejemki socialne zaščite²⁶, vključno s pokojninami, veljajo le v državi, v kateri so bili pridobljeni.
28. PRIZNAVA, da so sistemi socialne varnosti in pokojninski sistemi v nacionalni pristojnosti, in JE SEZNANJEN z napredkom, doseženim z vseevropskim dodatnim pokojninskim sistemom RESAVER, ter potrebo po večji prepoznavnosti in diverzifikaciji portfeljev, da bi organizacijam, vključno s fundacijami in poslovnim sektorjem, olajšali sprejemanje in boljšo povezanost z nacionalnimi sistemi; POUDARJA, da bi bilo treba spodbujati analizo obstoječih instrumentov in orodij ter izmenjavo najboljših praks.

²⁶ Glej opombo 22.

29. POUDARJA, da je treba spodbujati boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter okolje, ki bolj ustreza potrebam družin, kot del poklicnih možnosti, vključno z zagotavljanjem otroškega varstva in šolanja, prekinitvami poklicne poti, starševskim dopustom in priložnostmi za dvojno poklicno pot.
30. IZPOSTAVLJA pomen spodbujanja enakih možnosti, vključenosti in uravnotežene zastopanosti spolov, zlasti pri pristopu k poklicni poti in napredovanju, tudi na vodilnih položajih, zmanjšanju negotovosti, pa tudi ocenjevanju učinka COVID-19, med drugim na poklicnih poteh žensk in manjšinskih skupin.

VI. Dostop do odličnosti, razvijanje talentov in zmanjšanje neenakosti

31. IZPOSTAVLJA, da je treba okrepiti javne in zasebne naložbe v raziskave in razvoj v Evropi ter podpirati manj uspešne raziskovalne sisteme, da bi povečali njihovo privlačnost in s tem preprečili beg možganov, izgubo konkurenčnosti zaradi vztrajnih neenakosti in spodbujanje ohranjanja talentov v vsej njegovi raznolikosti; POUDARJA, da bo doseganje cilja 3 % BDP na področju raziskav in razvoja ter zagotavljanje sinergij med programi EU ter programi EU in nacionalnimi programi prispevalo k tem ciljem.
32. POUDARJA pomen podpiranja reform v nacionalnih raziskovalnih sistemih, da se zagotovi privlačnost raziskovalnih poklicnih poti in odpravijo razlike v ravneh prejemkov, hkrati pa izboljšajo sistemi nagrajevanja in ocenjevanja. Prenovljena orodja Komisije, kot sta instrument za tehnično podporo in instrument za podporo politikam v okviru programa Obzorje, lahko pomagajo pri oblikovanju in izvajanju teh potrebnih reform; MENI, da bi lahko bili načrti za enakost spolov v okviru programa Obzorje Evropa obetavno orodje za doseganje večje enakosti v okviru raziskovalnih poklicnih poti.

VII. Medsektorska, interdisciplinarna, virtualna in mednarodna mobilnost

33. IZPOSTAVLJA pomen interdisciplinarnih raziskav, ki prispevajo k odlični znanosti, in medsektorske mobilnosti pri spodbujanju zaposlovanja v znanosti, zagotavljanju boljše izmenjave in uporabe znanja, pridobivanju širšega nabora znanj in spretnosti, povezanih z raziskavami, in njihovem boljšem usklajevanju s potrebami, ki presegajo akademske kroge.
34. POUDARJA pomen medsektorske mobilnosti, da se zagotovijo pomembne priložnosti za zaposlovanje in poklicni razvoj, zlasti za raziskovalce na začetku poklicne poti; IZPOSTAVLJA, da ima lahko mobilnost med sektorji različne oblike (od akademskih krogov do industrije, podjetij, javnih subjektov, neprofitnih organizacij, kulturnih sektorjev in obratno, pa tudi ustanavljanje podjetij), ter POUDARJA, da bi morali sistemi usposabljanja in poklicnega razvoja ustvarjati priložnosti za mobilnost in mehanizme usmerjanja na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, pa tudi družboslovja in humanistike; PRIZNAVA pomen ustreznih meril za pravilno ocenjevanje in nagrajevanje raziskovalcev, ki izvajajo medsektorsko mobilnost.
35. MENI, da morajo shemo ERA4You sooblikovati Komisija in države članice, da bi spodbudile mobilnost in dostop do odličnosti, tudi za raziskovalce v državah z nizko uspešnostjo na področju raziskav in inovacij, ter da bi morala biti usmerjena predvsem na raziskovalce na začetku poklicne poti, da bi jih pripravljala na poklicne priložnosti zunaj akademskih krogov; POUDARJA, da je treba spodbujati mednarodno in medsektorsko mobilnost ter izboljšati povezave med akademskimi krogi, podjetji in družbo tako, da se zagotovijo priložnosti na ravni držav članic in EU, in sicer s preučevanjem najboljših praks in novih shem, temelječih na tistih, ki se nudijo v okviru programov, kot so ukrepi Marie Skłodowske-Curie, ki v katerih udeleženci pridobivajo medsektorske in mednarodne izkušnje.

36. JE SEZNANJEN s potrebo po vzpostavitvi trdnih partnerstev med akademskimi krogi in neakademskimi sektorji za opredelitev potreb po znanjih in spretnostih, usposabljanje raziskovalcev in sisteme za poklicni razvoj; POUDARJA pomen doktoratov v okviru akademskih krogov, ustvarjenih v partnerstvu z industrijo, kot primerov dobre prakse, ki se že izvaja v okviru ukrepov Marie Skłodowske-Curie, tudi z uporabo virtualnih sredstev.
37. MENI, da je treba za privabljanje in ohranjanje talentov v Evropi izboljšati pogoje za raziskovalce na začetku poklicne poti, spodbujati enakost spolov, odpraviti preostale upravne ovire in spodbujati meritokracijo ter sisteme prejemkov, socialne varnosti in pokojnin prilagoditi nelinearnim poklicnim potem.
38. MENI, da je uporaba nedavno uveljavljene taksonomije za trajnostno financiranje koristna za spodbujanje inovativnih podjetij, podjetniških dejavnosti ter raziskovalnih karier v industriji, MSP in poslovnih podjetjih, skupaj z naraščajočo ravnjo in obsegom podjetij ter zasebnih raziskav in razvoja.

VIII. Sinergije med evropskim visokošolskim prostorom in evropskim raziskovalnim prostorom

39. OPOZARJA, da je treba še naprej razvijati močnejše sinergije in medsebojne povezave med evropskim raziskovalnim prostorom ter elementi evropskega izobraževalnega prostora in evropskega visokošolskega prostora, povezanimi z visokošolskim izobraževanjem (bolonjski proces); MENI, da bi morda lahko uresničili sinergije med „novim evropskim raziskovalnim prostorom“ in evropskim izobraževalnim prostorom v okviru celovite agende za preoblikovanje visokošolskega izobraževanja, ki bi jo razvili skupaj z državami članicami in deležniki, kar bi omogočilo krepitev vloge evropskega visokošolskega sektorja pri njegovih nalogah za izobraževanje, raziskave, inovacije in storitve za družbo; IZPOSTAVLJA, da bi morala biti krepitev raziskovalnih poklicnih poti, krepitev raziskovalnih povezav z učenjem in poučevanjem ter podpiranje izobraževanja, ki temelji na raziskavah, pomemben sestavni del te agende.

40. Za zagotovitev popolne sinergije med evropskim raziskovalnim prostorom, evropskim visokošolskim prostorom in evropskim izobraževalnim prostorom POZIVA Komisijo, naj podpira države članice pri oblikovanju ukrepov politik za nemoteno in ambiciozno nadnacionalno sodelovanje med visokošolskimi ustanovami v Evropi, zlasti na področju akademskih poklicnih poti in raziskovalnih poklicnih poti, ki so pogosto prepletene, spodbujanja vključenosti, spodbujanja odličnosti in povečanja mednarodne konkurenčnosti evropskega visokošolskega sektorja, s čimer se povečuje privlačnost za talente iz Evrope in zunaj nje.
41. MENI, da je pobuda o mrežah evropskih univerz, ki jo podpira program ERASMUS+ in je dopolnjena v okviru programa Obzorje 2020, še en ključen element pri zagotavljanju sinergij; SE STRINJA, da so zaveznitva evropskih univerz in njihova partnerstva z lokalnimi ekosistemi ustrezne platforme za preskušanje morebitnih modelov, ki spodbujajo interoperabilnost raziskovalnih poklicnih poti, in za raziskovanje možnosti za skupne programe zaposlovanja, sisteme usposabljanja in poklicnega razvoja, ki upoštevajo tako vidike raziskav kot poučevanja, ter za preskušanje novih sistemov nagrajevanja in ocenjevanja, tudi za poučevanje, ki temelji na raziskavah, in POZIVA Komisijo, naj preuči rezultate teh pilotnih projektov in pripravi predloge ob upoštevanju navedenih vidikov.
42. IZPOSTAVLJA potencial, ki ga imata Evropski svet za inovacije ter Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo v zvezi s sektorjem visokošolskega izobraževanja za spodbujanje podjetništva pri raziskovalcih ter podporo ustanavljanju in širitvi zagonskih podjetij in MSP v Evropi.

IX. Spremljanje

43. PREUČUJE možnost oblikovanja opazovalne skupine za spremljanje poteka raziskovalnih poklicnih poti, tokov talentov na doktorskih in podoktorskih študijih, vključno z geografsko in sektorsko mobilnostjo ter delovnimi pogoji, da se omogoči ocena trajnosti in privlačnosti raziskovalnih poklicnih poti, ter stopnje spreminjanja neenakosti; SE STRINJA, da je evropski pristop k raziskovalnim poklicem ključnega pomena za razvoj statističnih podatkov o mobilnosti in kroženju talentov ter opredelitev trendov, vzorcev, znanj in spretnosti ter razlik med spoloma in dinamike trga dela, in POZIVA Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami vzpostavi stalen, celovit in pregleden sistem spremljanja, v katerem bodo upoštevane potrebe različnih deležnikov, da se omogoči ocenjevanje ukrepov EU; POZIVA Komisijo, naj razširja rezultate študije, ki trenutno poteka skupaj z OECD, da bi pripravila boljše podatke o zalogah in pogojih plačila; poleg tega POZIVA Komisijo, naj zbere in pregledno predstavi podatke o tokovih mobilnosti znotraj EU, ki jih omogoča okvirni program EU.

X. Prednostni ukrepi v okviru evropskega raziskovalnega prostora

44. POZIVA države članice in Komisijo, naj izboljšajo znanja in spretnosti ter usposabljanje za začetek poklicne poti, da bi spodbudili zaposlovanje in poklicno napredovanje ter spodbujali ukrepe za zmanjšanje pomanjkanja raziskovalnih poklicnih poti in neenakosti med generacijami ter raziskovalcem na začetku poklicne poti zagotovili trajnostne, predvidljive in privlačne raziskovalne poklicne poti, ter POZIVA prihodnja predsedstva, naj to nerešeno vprašanje nadalje razvijajo in preučujejo.
45. POZIVA Komisijo, naj predlaga načrt izvajanja za opazovalno skupino za raziskovalne poklicne poti, da bi zagotovili zanesljive podatke o mobilnosti, poklicnih poteh, zaposlovanju in delovnih pogojih.

46. PREDLAGA državam članicam, raziskovalnim in tehnološkim organizacijam ter neakadamskim sektorjem, zlasti poslovnemu sektorju, naj razmislijo o usklajenem ukrepanju za oblikovanje raznolikih poklicnih poti za zmanjšanje neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter uskladitev pričakovanj doktorskih pripravnikov.
 47. SPODBUJA države članice, naj v svojih nacionalnih politikah prednostno obravnavajo vprašanje naložb in reform v okviru raziskav in inovacij na navedenih področjih, ter POZIVA države članice in Komisijo, naj to vprašanje še bolje vključijo v okvir prihodnjega programa politike evropskega raziskovalnega prostora.
 48. POZIVA države članice, Komisijo, visokošolske institucije, organizacije, ki izvajajo raziskave, in organizacije, ki financirajo raziskave, naj si skupaj prizadevajo za obsežen razvoj in uporabo sodobnih praks ocenjevanja in nagrajevanja, da bi določili ustrezne spodbude, tudi za prakse odprte znanosti.
-